

Scenariusz

Temat	Identyfikacja wybranych grup związków organicznych
Czas trwania filmu:	4,49 min.
Cele	Poznanie reakcji charakterystycznych dla fenoli i białek
Cele szczegółowe	Obserwacja przemian zachodzących podczas reakcji Poznanie metod wykrywania białek oraz fenoli w nieznanymi substancjach
Struktura i opis ćwiczenia:	
Wprowadzenie	<p>Opis: Fenole to alkohole aromatyczne czyli związki posiadające pierścień aromatyczny i przyłączoną do niego grupę hydroksylową. W obecności jonów żelaza(III) tworzą barwne kompleksy heksafenyloželaza (III), w którym atom metalu otoczony jest sześcioma cząsteczkami fenolu. Alkohole alifatyczne nie tworzą takich połączeń, więc reakcja ta może być wykorzystana do odróżniania alkoholi alifatycznych od alkoholi aromatycznych - fenoli. Siarczan(VI) miedzi(II) w obecności wodorotlenku sodu tworzy wodorotlenek miedzi(II) widoczny jako kłaczkowaty niebieski osad. Po dodaniu białka zawartość probówki przyjmuje fioletową barwę. Miedź wiąże się z grupami peptydowymi obecnymi w białku. Wolne aminokwasy i proste peptydy nie ulegają tej reakcji więc można ją wykorzystać do odróżniania złożonych polipeptydów (białek). Jest to tzw. reakcja biuretowa i może być wykorzystywana do oznaczania białka w moczu.</p>
Główny temat	<p>Opis: Reakcje kompleksowe do wykrywania grup związków chemicznych.</p>
Eksperyment	<p>Sprzęt: probówki, pipetki Pasteura, tryskawka z wodą. Odczynniki: wodny roztwór siarczanu(VI) miedzi(II), roztwór wodorotlenku sodu, wodny roztwór chlorku żelaza(III), roztwór białka, roztwór wodny fenolu. Środki ostrożności: praca w rękawiczkach i okularach ochronnych! Opis wykonania ćwiczenia: Do dwóch probówek dodaj kolejno 1 ml roztworu fenolu (pr. I) oraz 2 ml roztworu siarczanu(VI) miedzi(II) (pr. II). Następnie do probówki I dodaj kilka kropel roztworu chlorku żelaza(III). Do probówki II dodaj około 2 ml roztworu NaOH oraz 1 ml roztworu białka. Po zakończeniu ćwiczenia, roztwory przelej do pojemników wskazanych przez prowadzącego. Pytania:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapisz obserwacje zachodzących przemian w poszczególnych probówkach 2. Jaka reakcja zachodzi w probówce nr II? <p>Wnioski: Zawartość probówki I przyjmuje fioletową barwę. Świadczy to o powstaniu barwnego kompleksu między cząsteczkami fenolu i jonami żelaza(III). W probówce II jasnoniebieski osad wodorotlenku miedzi(II) barwi roztwór białka na fioletowo-granatowo. Miedź, podobnie jak inne</p>

	<p>metale ciężkie wiąże się silnie z białkami tworząc ich denaturacje. Na tym zjawisku polega mechanizm toksyczności metali ciężkich. Reakcja ta może być też wykorzystana do wykrywania białka.</p>
--	--

Poziom: Szkoła średnia